

ISO/FDIS 9000: Objavljene konačne verzije nacrti

Preradba norma ISO 9000 iz 2000. godine o sustavima upravljanja kvalitetom ušla je u svoju završnu fazu objavljivanjem njihovih konačnih verzija nacrti 14. rujna 2000. Objavljene su ove tri konačne verzije nacrti:

ISO/FDIS 9000, Sustavi upravljanja kakvoćom – Temelji i rječnik

ISO/FDIS 9001, Sustavi upravljanja kakvoćom – Zahtjevi

ISO/FDIS 9004, Sustavi upravljanja kakvoćom – Upute za poboljšavanje djelotvornosti

Preradbe norma upućene su nacionalnim normizacijskim tijelima na glasovanje koje će potrajati dva mjeseca. Ako za objavljivanje glasuje barem 75% članova, ti će dokumenti biti objavljeni kao potpuno nove međunarodne norme u prosincu 2000. godine.

Kopije konačnih nacrti niza norma ISO/FDIS 9000 mogu se dobiti na uvid ili naručiti u normoteci DZNM.

Temeljni pojmovi iz Prava Europske unije

Pravo Zajednice

Pravo Europske unije (za razliku od nacionalnih prava zemalja članica). Sastoji se od ugovora kojima je uspostavljena Europska zajednica, zakonodavstva zajednice i odluka Europskog suda pravde.

Sve odredbe ugovora ili odredbe iz zakonodavstva Zajednice koje su izravno primjenjive ili izravno djeluju u kojoj zemlji članici dio su prava te zemlje i iznad su nacionalnoga prava u slučaju njihove nesukladnosti.

Zakonodavstvo zajednice

Pravni akti koje donosi Vijeće ministara ili Europsko povjerenstvo. Svako tijelo ima zakonodavnu snagu, ali većinu pravnih akata (zakonodavstva) izrađuje Vijeće ministara na temelju prijedloga Povjerenstva, obično nakon savjetovanja s Europskim parlamentom. Uloga je parlamenta u zakonodavnome procesu ojačana *Jedinstvenim europskim zakonom* iz 1986. godine i *Ugovorom iz Maastrichta*. Zakonodavstvo Zajednice ima oblik propisa, smjernica i odluka.

Propisi

Pravni akti koji se općenito primjenjuju i koji su obvezatni u cijelosti i koji su izravno primjenjivi na sve zemlje članice bez potrebe da ih pojedine zemlje članice ozakone na svojem području.

Smjernice, direktive, odrednice

Pravni akto koji se odnose na jednu ili više država članica i koji obvezuju države članice u pogledu rezultata koji se smjernicama žele postići. Oni se ne mogu primjenjivati izravno. Državama članicama prepušta se izbor načina i metoda kako će prenijeti djelovanje smjernica u svoje nacionalno zakonodavstvo. Smjernice uvijek zahtijevaju provedbeni akt države članice i taj akt mora biti pravno obvezatan.

Odluke

Pravni akti koji se odnose na jednu ili više država ili pravnih osoba i za njih su u cijelosti obvezujuće.

Preporuke i mišljenja

Vijeće ministara i Povjerenstvo mogu također donositi preporuke ili davati mišljenja, ali ona nisu zakonski obvezatna.

CEN se uključuje u skrb za okoliš

U skladu sa sve uvažnijim potrebama za zaštitu okoliša CEN postavlja značaj uključivanja zaštite okoliša na prvo mjesto u europskoj normizaciji. Europska unija već propravlja opsežnu verziju propisa za osiguranje kvalitetnog okoliša u Europi, a CEN je preuzeo zadatak da pripravi odgovarajuće norme koje će te propise podupirati. Pojedini tehnički odbori su već pozvali stručnjake iz industrije, laboratorija, zakonodavnih organa i istraživačkih institucija da pomažu pri tom zahtjevnom radu.

Ubrzo se očekuje potpis sporazuma između CEN i Direktorata komisije za okoliš po kojemu će biti moguće značajnije dijelove norma EN ISO koji obuhvaćaju sustave upravljanja okolišem objaviti u zakonodavnim aktima. Pri pripravi svake norme treba najprije odgovoriti na pitanje:

- da li norma obrađuje tvari ili materijale koji imaju zbog svoje proizvodnje, uporabe ili otpada štetan utjecaj na okoliš,
- ili su na raspolaganju materijali koji ne opterećuju okoliš.

Do sada je CEN ustanovio 4 tehnička odbora koji se bave pripravom standardnih metoda za mjerenje kvalitete okoliša. U toku su još i druge akcije koje uključuju pripravu odgovarajućih smjernica za okoliš (CEN Memorandum No 4 – ISO Guide 64. Guide for inclusion of environmental aspects in product standards), uspostavu strateškog organa za okoliš SABE (Strategic Advisory Body on Environment) i organizaciju Environmental Help desk pri CEN-u.

Na radnom sastanku koji je 8. lipnja o.g. organizirala Europska komisija kojem su osim CEN-a prisustvovala prije svega zainteresirane nevladine organizacije, zaključeno je da bi dosljedno uključivanje oblika zaštite okoliša u norme povećalo i njihovu vrijednost. Pri tome su se udruženja potrošača i sindikata zauzimala za to da i oni sudjeluju u standardizacijskom procesu putem posebnog europskog organa za okoliš.

DZNM Program rada 2000/2

U srpnju 2000. godine izašao je iz tiska Program rada na pripremi hrvatskih norma 2000/2 koji sadrži posuđeniji popis svih normizacijskih projekata za pripremu hrvatskih norma svim načinima predviđenim Pravilnikom (NN 74/97) i to:

- prihvaćanjem stranih (međunarodnih/europskih) norma i prevođenjem na hrvatski jezik (oznaka: pp)
- prihvaćanjem stranih norma u izvorniku s hrvatskim ovitkom (oznaka: po)
- prihvaćanjem stranih norma u izvorniku objavom obavijesti o prihvaćanju (oznaka: pr)
- izradbom izvozne hrvatske norme (oznaka: izv)

Za svaki projekt pripreme hrvatske norme u Programu rada navode se podaci:

- oznaka buduće hrvatske norme odnosno oznaka nacрта
- naslov norme na engleskom jeziku, oznaka strane norme koja je osnova za pripremu hrvatske norme
- oznaka područja prema međunarodnoj razredbi norma ICS

- oznaka tehničkog odbora koji je odgovoran za pripremu i održavanje norme
- oznaka faze pripreme norme.

Popis normizacijskih projekata naveden je prema tehničkim okvirima. Uz svaki normizacijski projekt koji se odnosi na usvajanje Europske norme navedena je oznaka smjernice uz koju je norma vezana. Normizacijski projekt prolazi kroz sve utvrđene faze pripreme norme, a završava objavom odgovarajuće hrvatske norme.

U publikaciji Program rada 2000/2 objavljeni su i prilozi:

- popis tehničkih odbora DZNM
- popis smjernica novoga pristupa
- hrvatska verzija usklađenog sustava kodiranja faza
- hrvatska normizacija u brojevima (stanje 2000-06-30).

Prve hrvatske norme na CD ROM-u

Početkom ljeta Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo izdao je prve hrvatske norme na CD ROM-u. To su nizovi norma HRN ISO 9000 iz područja sustava upravljanja kakvoćom, HRN ISO 14000 iz područja sustava upravljanja okolišem i HRN EN 45000 iz područja ocjene sukladnosti koje su već prije objavljene na hrvatskom jeziku.

Radi potpunosti je nizu norma HRN EN 45000 dodan i prijevod na hrvatski jezik norme ISO/IEC 17025 koja je zamijenila ISO upute 25 na međunarodnoj razini i koja će uskoro zamijeniti postojeću normu EN 45001 na europskoj razini.

Cijena je 500 kn.

Priredila Gordana Prohaska